

45

ואתחנן Vaetchanan

Deuteronomy 3:23-7:11

3

- 23 I pleaded with הוהי at that time, saying,
- 24 “O Lord הוהי, You who let Your servant see the first works of Your greatness and Your mighty hand, You whose powerful deeds no god in heaven or on earth can equal!
- 25 Let me, I pray, cross over and see the good land on the other side of the Jordan, that good hill country, and the Lebanon.”
- 26 But הוהי was wrathful with me on your account and would not listen to me. הוהי said to me, “Enough! Never speak to Me of this matter again!
- 27 Go up to the summit of Pisgah and gaze about, to the west, the north, the south, and the east. Look at it well, for you shall not go across yonder Jordan.
- 28 Give Joshua his instructions, and imbue him with strength and courage, for he shall go across at the head of this people, and he shall allot to them the land that you may only see.”
- 29 Meanwhile we stayed on in the valley near Beth-peor.
- וַאֲתַחֲנֹן אֶל־יְהוָה בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר:
אֲשֶׁר מִי־אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיךָ וּכְגִבּוֹרֹתֶיךָ:
אֵתָּה הַחֲלוֹת לְהִרְאֹת אֶת־עֲבֹדְךָ אֶת־גְּדֹלְךָ וְאֶת־יָדְךָ הַחֲזָקָה
אֲדֹנִי יְהוָה
אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַהִר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנוֹן:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רַב־לֶךְ אֶל־תּוֹסֵף דְּבַר אֵלַי עוֹד בְּדִבְרֵי הַזֶּה:
וַיִּחַעֲבֹר יְהוָה בִּי לִמְעַנְכֶּם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי
וַתִּמְנָה וּמִזְרָחָהּ וּרְאָהּ בְּעֵינַיִךְ כִּי־לֹא תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה:
עֲלֶה | רֹאשׁ הַפְּסָגָה וּשְׂא עֵינֶיךָ יָמָה וְצָפֹנָה
יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יַנְחִיל אוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה:
וְצֹו אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְחִזְקֵהוּ וְאִמְצָהוּ כִּי־הוּא
וַנֵּשֶׁב בְּנֵי־אֵל מֹול בֵּית פְּעוֹר:

4

- 1 And now, O Israel, give heed to the laws and rules that I am instructing you to observe, so that you may live to enter and occupy the land that הוהי, the God of your fathers, is giving you.
- 2 You shall not add anything to what I command you or take anything away from it, but keep the commandments of your God הוהי that I enjoin upon you.
- 3 You saw with your own eyes what הוהי did in the matter of Baal-peor, that your God הוהי wiped out from among you every person who followed Baal-peor;
- 4 while you, who held fast to your God הוהי, are all alive today.
- 5 See, I have imparted to you laws and rules, as my God הוהי has commanded me, for you to abide by in the land that you are about to enter and occupy.
- וִירְשׁוּתְכֶם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נָתַן לָכֶם:
אֲשֶׁר אֲנִי מְלַמֵּד אֹתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תַּחֲיוּ וּבִאתֶם
וַעֲתָה יִשְׂרָאֵל שָׁמַע אֶל־הַחֻקִּים וְאֶל־הַמִּשְׁפָּטִים
מִמֶּנּוּ לִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה אֹתְכֶם:
לֹא תִסְפוּ עַל־הַדְּבָר אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה אֹתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ
אֲשֶׁר הִלֵּךְ אַחֲרַי בְּעַל־פְּעוֹר הַשְׁמִידוּ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ מִקֶּרְבְּךָ:
עֵינֵיכֶם הִרְאֹת אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה בְּבָעַל פְּעוֹר כִּי כָל־הָאִישׁ
וְאַתֶּם הַדֹּבָקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם:
אֱלֹהֵי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:
רֹאה | לְמִדְתִּי אֹתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כְּאֲשֶׁר צֻוֵּנִי יְהוָה

כל־הַחֲקִים הָאֵלֶּה וְאִמְרוּ רַק עַם־חֲכָם וְנָבוֹן הִגְוִי הַגָּדוֹל הַזֶּה:
כִּי הוּא חֲכַמְתְּכֶם וּבִינְתְּכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֶת
וּשְׁמִרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם

6 Observe them faithfully, for that will be proof of your wisdom and discernment to other peoples, who on hearing of all these laws will say, “Surely, that great nation is a wise and discerning people.”

אֲשֶׁר־לוֹ אֱלֹהִים קִרְבִּים אֵלָיו כִּיהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכֹל־קְרָאֵנוּ אֵלָיו:
כִּי מִי־גוֹי גָּדוֹל

7 For what great nation is there that has a god so close at hand as is our God הוהי whenever we call?

צַדִּיקֶם כָּכֵל הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי נָתַן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם:
וּמִלִּי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר־לוֹ חֲקִים וּמִשְׁפָּטִים

8 Or what great nation has laws and rules as perfect as all this Teaching that I set before you this day?

וּפְּרִיסוּרוֹ מִלְּבַבְךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וּלְבְנֵי בְנֶיךָ:
לֶךְ וּשְׁמֹר נִפְשְׁךָ מֵאֵד פְּרַתְשֹׁכַח אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ
לֶק הַשְׁמֹר

9 But take utmost care and watch yourselves scrupulously, so that you do not forget the things that you saw with your own eyes and so that they do not fade from your mind as long as you live. And make them known to your children and to your children’s children:

כִּלְה־יָמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עַל־הָאָדָמָה וְאֶת־בְּנֵיהֶם יִלְמְדוּן:
אֶת־הָעָם וְאִשְׁמַעְם אֶת־דְּבָרֵי אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לִירְאָה אֹתִי
עַמְדַת לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּאֶמֶר יְהוָה אֵלֵי הַקְהִל־לִי
יּוֹם אֲשֶׁר

10 The day you stood before your God הוהי at Horeb, when הוהי said to me, “Gather the people to Me that I may let them hear My words, in order that they may learn to revere Me as long as they live on earth, and may so teach their children.”

תָּחַת הָהָר וְהָרָר בְּעָר בָּאֵשׁ עַד־לֵב הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁךְ עָנָן וְעָרַפֶּל:
וּתְקַרְבֹּן וּתְעַמְדוּן

11 You came forward and stood at the foot of the mountain. The mountain was ablaze with flames to the very skies, dark with densest clouds.

קוֹל דְּבָרִים אֲתָם שָׁמַעְתֶּם וּתְמוֹנָה רְאִיתֶם וּזְלַתִּי קוֹל:
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ

12 הוהי spoke to you out of the fire; you heard the sound of words but perceived no shape—nothing but a voice.

אֲתָכֶם לַעֲשׂוֹת עֲשֻׁרַת הַדְּבָרִים וַיְכַתְּבֶם עַל־שְׁנֵי לַחֹת אֲבָנִים:
וַיִּצַּד לָכֶם אֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה

13 [God] declared to you the covenant that you were commanded to observe, the Ten Commandments, inscribing them on two tablets of stone.

לַעֲשׂוֹתְכֶם אֲתָם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲתָם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:
וְאֹתִי צִוָּה יְהוָה בְּעַת הַהוּא לִלְמַד אֲתָכֶם חֲקִים וּמִשְׁפָּטִים

14 At the same time הוהי commanded me to impart to you laws and rules for you to observe in the land that you are about to cross into and occupy.

רְאִיתֶם כִּלְתִּמוּלָה בַּיּוֹם הַזֶּה יְהוָה אֵלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:
וּנְשַׁמְרְתֶּם מֵאֵד לִנְפְשֹׁתֵיכֶם כִּי לֹא

15 הוהי spoke to you at Horeb out of the fire—

וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כִּלְסִמָּל תְּבֻנִית זָכָר אוֹ נְקֵבָה:
פְּרִי־תִשְׁחָתוּן

16 not to act wickedly and make for yourselves a sculptured image in any likeness whatever: the form of a man or a woman,*a man or a woman More precisely, “a male or a female.”

אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ תְּבֻנִית כִּלְצִפּוֹר כָּל־אֲשֶׁר תִּעֲוֶף בְּשָׂמִים:
תְּבֻלִית כִּלְבֵּה־מָה

17 the form of any beast on earth, the form of any winged bird that flies in the sky,

- 18 the form of anything that creeps on the ground, the form of any fish that is in the waters below the earth.—
- 19 And when you look up to the sky and behold the sun and the moon and the stars, the whole heavenly host, you must not be lured into bowing down to them or serving them. These your God **הוהי** allotted to other peoples everywhere under heaven;
- 20 but you **הוהי** took and brought out of Egypt, that iron blast furnace, to be God's very own people, as is now the case.
- 21 Now **הוהי** was angry with me on your account and swore that I should not cross the Jordan and enter the good land that your God **הוהי** is assigning you as a heritage.
- 22 For I must die in this land; I shall not cross the Jordan. But you will cross and take possession of that good land.
- 23 Take care, then, not to forget the covenant that your God **הוהי** concluded with you, and not to make for yourselves a sculptured image in any likeness, against which your God **הוהי** has enjoined you.
- 24 For your God **הוהי** is a consuming fire, an impassioned God.
- 25 When you have begotten children and children's children and are long established in the land, should you act wickedly and make for yourselves a sculptured image in any likeness, causing your God **הוהי** displeasure and vexation,
- 26 I call heaven and earth this day to witness against you that you shall soon perish from the land that you are crossing the Jordan to possess; you shall not long endure in it, but shall be utterly wiped out.
- 27 **הוהי** will scatter you among the peoples, and only a scant few of you shall be left among the nations to which **הוהי** will drive you.
- 28 There you will serve gods of wood and stone, made by human hands, that cannot see or hear or eat or smell.
- 29 But if you search there, you will find your God **הוהי**, if only you seek with all your heart and soul—
- כִּלְרֹמֶשׁ בְּאֲדָמָה תִּבְנֶינָה אֲשֶׁר־בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ:
תִּבְנֶינָה
- אֲשֶׁר חָלַק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֹתָם לְכָל הָעַמִּים תַּחַת כְּלֵי־הַשָּׁמַיִם:
כָּל צִבְיַת הַשָּׁמַיִם וְנִדְחָתָּ וְהַשְׁתַּחֲוִינָתָּ לָהֶם וְעַבַּדְתָּם
עֵינֶיךָ הַשְׁמִימָה וְרָאִיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הַיָּרֵחַ וְאֶת־הַכּוֹכָבִים
וּפְתֹתָם
- אֲתֶכֶם מִכּוּר הַבְּרֹזֶל מִמִּצְרַיִם לְהִיּוֹת לְךָ לְעָם נִחְלָה כִּיּוֹם הַזֶּה:
וְאֲתֶכֶם לִקְחַת יְהוָה וַיּוֹצֵא
- אֶל־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נִחְלָה:
עַל־דְּבָרֶיךָ וַיִּשָּׁבַע לְבַלְתִּי עֲבֹרִי אֶת־הַיַּרְדֵּן וּלְבַלְתִּי־בֹא
וַיְהִי הַתְּאֲנִי־בִי
- אֶת־הַיַּרְדֵּן וְאֹתָם עֲבָלִים וַיִּרְשָׁתָם אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת:
כִּי אֲנִכִּי מֵת בָּאָרֶץ הַזֹּאת אִינֶנִּי עֹבֵר
- עִמָּכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל אֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
הַשְׁמַנּוּ לָכֶם פֶּךְ־תְּשַׁכְּחוּ אֶת־בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר כָּרַת
- כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכֶלָה הוּא אֵל קָנָא:
- פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל וַעֲשִׂיתֶם הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה־אֱלֹהֶיךָ לְהַכְעִיסוֹ:
כִּי־תוֹלִיד בָּנִים וּבָנֵי בָנִים וְנוֹשְׁתָם בָּאָרֶץ וְהַשְׁחַתָם וַעֲשִׂיתֶם
- שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא־תֹאדָרִיכֶן יָמִים עָלֶיהָ כִּי הַשֹּׁמֵד תִּשְׁמְדוּן:
כִּי־אֲבָד תֹּאבְדוּן מִהָרַ מַעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֹתָם עֲבָרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן
הַעֲדִיתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ
- וְנִשְׁאַרְתֶּם מִתִּי מִסְפָּר בְּגוֹלִים אֲשֶׁר יִנְהַג יְהוָה אֲתֶכֶם שָׁמָּה:
וְהִפִּיצָ יְהוָה אֲתֶכֶם בְּעַמִּים
- עַץ וְאֶבֶן אֲשֶׁר לֹא־יִרְאוּן וְלֹא יִשְׁמְעוּן וְלֹא יֵאָכְלוּ וְלֹא יִרְחֹנוּ:
וְעַבַּדְתֶּם־שָׁם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה יָדֵי אָדָם
- אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִצָּאתָ כִּי תִדְרֹשְׁנֻהוּ בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ:
וּבְקִשְׁתֶּם מִשָּׁם

- 30 when you are in distress because all these things have befallen you and, in the end, return to and obey your God הוהי.
- 31 For your God הוהי is a compassionate God, who will not fail you nor let you perish; [God] will not forget the covenant made on oath with your fathers.
- 32 You have but to inquire about bygone ages that came before you, ever since God created humankind on earth, from one end of heaven to the other: has anything as grand as this ever happened, or has its like ever been known?
- 33 Has any people heard the voice of a god speaking out of a fire, as you have, and survived?
- 34 Or has any deity ventured to go and take one nation from the midst of another by prodigious acts, by signs and portents, by war, by a mighty hand and an outstretched arm and awesome power, as your God הוהי did for you in Egypt before your very eyes?
- 35 It has been clearly demonstrated to you*It has been clearly demonstrated to you Lit. "You have been shown to know." that הוהי alone is God; there is none else.
- 36 From the heavens [God] let you hear the divine voice to discipline you; on earth [God] let you see the great divine fire; and from amidst that fire you heard God's words.
- 37 And having loved your ancestors, [God] chose their heirs after them; [God] personally*[God] personally Lit. "with His face (or: Presence)"; cf. note at Exod. 33.14. —in great, divine might—led you out of Egypt,
- 38 to drive from your path nations greater and more populous than you, to take you into their land and assign it to you as a heritage, as is still the case.
- 39 Know therefore this day and keep in mind that הוהי alone is God in heaven above and on earth below; there is no other.
- 40 Observe God's laws and commandments, which I enjoin upon you this day, that it may go well with you and your children after you, and that you may long remain in the land that your God הוהי is assigning to you for all time.
- האֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים וְשָׁבַת עַד־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלוֹ:
בְּצָר לָךְ וּמִצָּאוֹךְ כָּל הַדְּבָרִים
- וְלֹא יִשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת־בְּרִית אֲבֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם:
כִּי אֵל רַחוּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא יִרְפָּךְ
- וְעַד־קֶצֶה הַשָּׁמַיִם הִנְהִיָּה כְּדָבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה אוֹ הַנִּשְׁמָע כְּמָהוּ:
לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים | אָדָם עַל־הָאָרֶץ וְלִמְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם
כִּי שְׁאֵל־נָא לַיָּמִים רִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר־הָיוּ לִפְנֶיךָ
- עַם לֹל אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ־הָאֵשׁ כְּאֲשֶׁר־שָׁמַעְתָּ אֹתָהּ וַיְחִי:
הַשָּׁמַע
- גְּדֻלִּים כָּל־אֲשֶׁר־עָשָׂה לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ:
וּבְמִפְתָּיִם וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבִזְרוּעַ נְטוּיָה וּבְמִוְרָאִים
אוֹ | הִנֵּסָה אֱלֹהִים לָבוֹא לְקַחַת לָּו גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמִסַּח בְּאֹתָהּ
- אֹתָהּ הִרְאֵתָ לְדַעַת כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְּבָדּוֹ:
- וְעַל־הָאָרֶץ הִרְאָךְ אֶת־אֲשׁוֹ הַגָּדוֹלָה וּדְבָרָיו שָׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:
מִן־הַשָּׁמַיִם הַשְׁמִיעָךְ אֶת־קוֹל לִיסְרָךְ
- וַיִּבְחַר בְּזֶרְעוֹ אַחֲרָיו וַיּוֹצֵאךְ בְּפָנָיו בְּכֹחוֹ הַגָּדֹל מִמִּצְרַיִם:
וַיַּחֲתֵךְ כִּי אָהַב אֶת־אֲבֹתֶיךָ
- מִמֶּךָ מִפְּנֶיךָ לְהַבְיִיאָךְ לְחֵת־לָךְ אֶת־אֶרֶצָם נַחֲלָה כְּיוֹם הַזֶּה:
לְהוֹלִישׁ גּוֹיִם גְּדֻלִּים וְעַצְמָם
- יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד:
וַיִּדְעַתָּ הַיּוֹם וְהִשְׁבַּתָּ אֶל־לִבְבְּךָ כִּי
- יָמִים עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ כְּלִי־יָמִים:
אֲנֹכִי מִצְוֶיךָ הַיּוֹם אֲשֶׁר יִיטֵב לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ וּלְמַעַן תֵּאָרֶיךָ
וְשִׁמְרָתָּ אֶת־חֻקָּיו וְאֶת־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר

- 41 אז יבדיל משה שלש ערים בעבר הירדן מזרחה שמש:
42 Then Moses set aside three cities on the east side of the Jordan
- 42 לא־שנא לו מתמל שלשם ונס אל־אחת מן־הערים האל וחי:
לנס שמה רוצח אשר ירצח את־רעהו בבלי־לעז והוא
43 to which [a man]*[a man] Like all ancient Near Eastern law collections, the Torah's laws are illustrative rather than comprehensive. Its asylum schema does not appear to treat the case of a woman who kills someone, which would have been more complicated. who has killed someone*who has killed someone I.e., regardless of intent to kill, or of the victim's gender; trad. "manslayer." could escape, one who unwittingly slew another without having been an enemy in the past; he could flee to one of these cities and live:
- 43 לראובני ואת־ראמת בגלעד לגדי ואת־גולן בבשן למנשי:
את־בצר במדבר בארץ המישר
44 Bezer, in the wilderness in the Tableland, belonging to the Reubenites; Ramoth, in Gilead, belonging to the Gadites; and Golan, in Bashan, belonging to the Manassites.
- 44 וזאת התורה אשר־שם משה לפני בני ישראל:
45 This is the Teaching that Moses set before the Israelites:
- 45 והמשפטים אשר דבר משה אל־בני ישראל בצאתם ממצרים:
אלה העדות והחקים
46 these are the decrees, laws, and rules that Moses addressed to the people of Israel, after they had left Egypt,
- 46 יושב בחשבון אשר הכה משה ובני ישראל בצאתם ממצרים:
הירדן בנאי מול בית פלור בארץ סיחון מלך האמורי אשר
בעבר
47 beyond the Jordan, in the valley at Beth-peor, in the land of King Sihon of the Amorites, who dwelt in Heshbon, whom Moses and the Israelites defeated after they had left Egypt.
- 47 מלך־הבשן שני מלכי האמורי אשר בעבר הירדן מזרח שמש:
ויירשו את־ארצו ואת־ארץ אעוג
48 They had taken possession of his country and that of King Og of Bashan—the two kings of the Amorites—which were on the east side of the Jordan
- 48 מערער אשר על־שפת־נחל ארנן ועד־הר שיאן הוא חרמון:
49 from Aroer on the banks of the wadi Arnon, as far as Mount Sion,*Sion Cf. "Sirion," 3.9. that is, Hermon;
- 49 עבר הירדן מזרחה ועד ים הערב תחת אשד הפסגה:
וכל־הערבה
49 also the whole Arabah on the east side of the Jordan, as far as the Sea of the Arabah, at the foot of the slopes of Pisgah.

5

- 1 אנכי דבר באזניכם היום ולמדתם אתם ושמתם לעשותם:
ויאמר אלהם שמע ישראל את־החקים ואת־המשפטים אשר
ויקרא משה אל־כל־ישראל
1 Moses summoned all the Israelites and said to them: Hear, O Israel, the laws and rules that I proclaim to you this day! Study them and observe them faithfully!
- 2 יהוה אלהינו כרת עמנו ברית בחרב:
2 Our God הוהי made a covenant with us at Horeb.

אֶת־הַבְּרִית הַזֹּאת כִּי אֵתָנוּ אֵלְחָנוּ אֵלֶּה פֶּה הַיּוֹם כָּלְנוּ חַיִּים:
לֹא אֶת־אֲבוֹתֵינוּ כִּרְתַּיְהוָה

פָּנִים | בְּפָנִים דִּבֶּר יְהוָה עִמָּכֶם בְּהָר מְתוֹךְ הָאֵשׁ:

יְהוָה כִּי יֵרָאֵתָם מִפָּנֵי הָאֵשׁ וְלֹא־עָלִיתָם בְּהָר לֵאמֹר:
אֲנֹכִי עֹמֵד בֵּין־יְהוָה וּבֵינֵיכֶם בְּעַת הַהוּא לְהַגִּיד לָכֶם אֶת־דִּבְרֵי

יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים:
אֲנֹכִי

לֹא־יִהְיֶה־לָּךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עֲלֵי־פָנֶי:

| מִמֶּלֶעַל וְאֲשֶׁר בָּאֶרֶץ מִתְּחִיל וְאֲשֶׁר בַּמַּיִם | מִתְּחִיל לָאֶרֶץ:
לֹא־תַעֲשֶׂה־לָּךְ פֶּסֶל | כָּל־תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם

קִנָּא פִקֹּד עוֹן אֲבוֹת עַל־בָּנִים וְעַל־שְׁלֹשִׁים וְעַל־רִבְעִים לְשָׁנָי:
לֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵל

וְעֹשֶׂה חֶסֶד לְאֲלָפִים לְאַהֲבָי וּלְשִׁמְרֵי (מִצְוֹתוֹ) [מִצְוֹתַי]:

לְשׁוֹא כִּי לֹא יִנְקֶה יְהוָה אֶת אֲשֶׁר־יִשָּׂא אֶת־שְׁמוֹ לְשׁוֹא:
לֹא תִשָּׂא אֶת־שֵׁם־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

שְׁמֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקֹדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוָּךְ | יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל־מְלֹאכְתְּךָ:

3 It was not with our ancestors that הוה made this covenant, but with us, the living, every one of us who is here today.

4 Face to face הוה spoke to you on the mountain out of the fire—

5 I stood between הוה and you at that time to convey הוה's words to you, for you were afraid of the fire and did not go up the mountain—saying:

6 *Tradition varies as to the divisions of the Commandments in vv. 6–18 and the numbering of the verses. Cf. note at Exod. 20.1. I הוה am your God who brought you*you The Decalogue is couched both in the second-person masculine singular and in terms of a household—the basic social and economic unit. Such a format addresses the Decalogue's provisions to whichever responsible party they apply—most typically the (male) householder, or he and his (primary) wife as household administrators, or every man, or every adult member of the community. Cf. note at 12.7. See further the Dictionary under “house,” “householder,” and “you.” out of the land of Egypt, the house of bondage:

7 You shall have no other gods beside Me.

8 You shall not make for yourself a sculptured image, any likeness of what is in the heavens above, or on the earth below, or in the waters below the earth.

9 You shall not bow down to them or serve them. For I your God הוה am an impassioned God, visiting the guilt of the parents upon the children, upon the third and upon the fourth generations of those who reject Me,

10 but showing kindness to the thousandth generation of those who love Me and keep My commandments.

11 You shall not swear falsely by the name of your God הוה; for הוה will not clear one who swears falsely by God's name.

12 Observe the sabbath day and keep it holy, as your God הוה has commanded you.

13 Six days you shall labor and do all your work,

- וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ לִמְעַן יָנוּחַ עִבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ כָּמוֹךָ:
 אַתָּה וּבִנְךָ-וּבִתְךָ וְעַבְדְּךָ-וְאִמָּתְךָ וְשׁוֹרְךָ וַחֲמֹרְךָ וְכָל-בְּהֶמְתְּךָ
 וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת | לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָל-מְלָאכָה
- 14 but the seventh day is a sabbath of your God הוהי; you shall not do any work—you, your son or your daughter, your male or female slave, your ox or your ass, or any of your cattle, or the stranger in your settlements, so that your male and female slave may rest as you do.
- נְטוּיָה עַל-כֵּן צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת:
 | בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֹּצֵאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבְזֹרֹעַ
 וַיִּכְרַתְךָ כִּי-עָבַד הָיִיתָ
- 15 Remember that you were a slave in the land of Egypt and your God הוהי freed you from there with a mighty hand and an outstretched arm; therefore your God הוהי has commanded you to observe the sabbath day.
- וּלְמַעַן יֵיטֵב לְךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ:
 וְאֶת-אִמְךָ כְּאִשְׁרָךְ צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִמְעַן | יֵאָרִיכוּ יְמֶיךָ
 כְּבֹד אֶת-אָבִיךָ
- 16 Honor your father and your mother, as your God הוהי has commanded you, that you may long endure, and that you may fare well, in the land that your God הוהי is assigning to you.
- תִּנְלָב: וְלֹא-תַעֲנֶה בְרַעְךָ עַד שְׁוֹא:
 לֹא תִרְצַח: וְלֹא תִנְאָף: וְלֹא
- 17 You shall not murder. You shall not commit adultery. You shall not steal. You shall not bear false witness against your neighbor.
- רָעַךְ שִׁלְהוּ וְעַבְדּוֹ וְאִמָּתוֹ שׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכָל אֲשֶׁר לְרַעְךָ:
 וְלֹא תַחְמֹד אִשְׁתְּ רַעְךָ וְלֹא תַחְמֹד אֶת-בֵּית
- 18 You [men]*[men] Given ancient Israel's norms, women typically were not in a position take a man into their household. Hence this part of the law addresses men only. See also note at 5.6. shall not covet your neighbor's wife. Likewise, none of you shall crave your neighbor's house, or field, or male or female slave, or ox, or ass, or anything that is your neighbor's.
- קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יִסָּף וַיִּכְתְּבֵם עַל-שְׁנֵי לְחֹת אֲבָלִים וַיִּתֵּנָם אֵלַי:
 דִּבְרֵי יְהוָה אֱלֹהֵי-כָל-יִשְׂרָאֵל בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הָעֵנָן וְהַעֲרָפֶל
 אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
- 19 הוהי spoke those words—those and no more—to your whole congregation at the mountain, with a mighty voice out of the fire and the dense clouds. [God] inscribed them on two tablets of stone and gave them to me.
- וְהָיָה בְּעָר בָּאֵשׁ וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כָּל-רֹאשֵׁי שְׁבֻטֵיכֶם וְזִקְנֵיכֶם:
 וַיְהִי כְשִׁמְעֶכֶם אֶת-הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ
- 20 When you heard the voice out of the darkness, while the mountain was ablaze with fire, you came up to me, all your tribal heads and elders,
- מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הַיּוֹם הַזֶּה רָאִינוּ כִּי-יִדְבָּר אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם וְחִי:
 הֵן הִרְאָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת-כְּבוֹדוֹ וְאֶת-גְּדֻלּוֹ וְאֶת-קוֹלוֹ שֹׁמְעֵנוּ
 וְתֹאמְרוּ
- 21 and said, “Our God הוהי has just shown us a majestic Presence, and we have heard God's voice out of the fire; we have seen this day that humankind may live though addressed by God.
- אִם-יִסָּפִים | אֲנַחְנוּ לְשֹׁמֵעַ אֶת-קוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עוֹד וּנְמָתוּ:
 וְעַתָּה לְמָה נָמוּת כִּי תִשְׁמָע הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת
- 22 Let us not die, then, for this fearsome fire will consume us; if we hear the voice of our God הוהי any longer, we shall die.
- אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל אֱלֹהִים חַיִּים מִדְּבַר מִתּוֹךְ-הָאֵשׁ כָּמוֹנוּ וַיְחִי:
 כִּי מִי כָל-בָּשָׂר
- 23 For what mortal ever heard the voice of the living God speak out of the fire, as we did, and lived?
- אֵלֵינוּ אַתָּה כָּל-אֲשֶׁר יִדְבָּר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֶיךָ וְשֹׁמְעֵנוּ וְעֹשֵׂינוּ:
 קִרְבָּ אִתָּה וְשֹׁמֵעַ אֶת כָּל-אֲשֶׁר יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַתָּה | תִּדְבָּר
- 24 You go closer and hear all that our God הוהי says, and then you tell us everything that our God הוהי tells you, and we will willingly do it.”

- 25 דְּבַרִּי הָעַם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְרוּ אֵלַיךְ הִיטִיבוּ כָּל־אֲשֶׁר דִּבְרוּ:
דְּבָרֵיכֶם בְּדִבְרְכֶם אֵלַי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי שְׁמַעְתִּי אֶת־קוֹל
וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־קוֹל
- 26 אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי כָּל־הַיָּמִים לְמַעַן יֵיטֵב לָהֶם וּלְבָנֵיהֶם לְעֹלָם:
מִי־יִתֵּן וְהָיָה לְבָבָם זֶה לָהֶם לִירְאָה אֹתִי וּלְשַׁמֵּר
- 27 לָךְ אָמַר לָהֶם שׁוּבוּ לָכֶם לְאֹהֲלֵיכֶם:
- 28 אֲשֶׁר תִּלְמְדֶם וַעֲשׂוּ בָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִכִּי נָתַן לָהֶם לְרִשְׁתָּהּ:
עֹמֵד עִמָּדִי וְאֶדְבַּרְתִּי אֵלַיךְ אֶת כָּל־הַמִּצְוָה וְהַחֲקִים וְהַמְשַׁפְּטִים
וְאֵתָּה פֹה
- 29 כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲתֹכֶם לֹא תִסְרוּ יְמִין וּשְׂמָאל:
וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת
- 30 לְמַעַן תַּחְיוּ וְטוֹב לָכֶם וְהֶאֱרַכְתֶּם יָמִים בָּאָרֶץ אֲשֶׁר תִּירְשׁוּן:
בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲתֹכֶם תִּלְכוּ

6

- 1 And this is the Instruction—the laws and the rules—that your God יהוה has commanded [me] to impart to you, to be observed in the land that you are about to cross into and occupy,
- 2 so that you, your children, and your children’s children may revere your God יהוה and follow, as long as you live, all the divine laws and commandments that I enjoin upon you, to the end that you may long endure.
- 3 Obey, O Israel, willingly and faithfully, that it may go well with you and that you may increase greatly [in] a land flowing with milk and honey,* a land flowing with milk and honey According to Ibn Ezra, this phrase connects with the end of v. 1. as יהוה, the God of your ancestors, spoke to you.
- 4 Hear, O Israel! יהוה alone יהוה is our God, יהוה alone Cf. Rashbam and Ibn Ezra; see Zech. 14.9. Others “The Lord our God, the Lord is one.”
- 5 You shall love your God יהוה with all your heart and with all your soul and with all your might.
- 6 Take to heart these instructions with which I charge you this day.
- לְלַמֵּד אֲתֹכֶם לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:
וְנָתַתִּי הַמִּצְוָה הַחֲקִים וְהַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
- מִצְוָתְךָ אֲתָהּ וּבְנֶךָ וּבְנֵי־בְנֶךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ וּלְמַעַן יֵאָרְכוּ יָמֶיךָ:
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁמֵּר אֶת־כָּל־חֻקֹּתָיו וּמִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנִכִּי
לְמַעַן תִּירָא
- מֵאֵד כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ אָרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ:
וּשְׁמַעְתָּ יִשְׂרָאֵל וּשְׁמַרְתָּ לַעֲשׂוֹת אֲשֶׁר יֵיטֵב לָךְ וְאֲשֶׁר תִּרְבּוּן
- שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה | אֶחָד:
- וְאֶהְבֵּת אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדְךָ:
- וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִכִּי מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל־לִבְבְּךָ:

- 7 ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך:
ושננתם לבניך
- 8 וקשרתם לאות עלייך והיו לטטפת בין עיניך:
- 9 וכתבתם על־מזוזות ביתך ובשעריך:
- 10 וליצחק וליעקב לתת לך ערים גדולות וטבת אשר לא־בנית:
יביאך | יהיה אלהיך אלהי־אבך אשר נשבע לא־בתיך לאברהם
והיה כי
- 11 אשר לא־חצבת כרמים וזיתים אשר לא־נטעת ואכלת ושבעת:
ובתים מלאים כל־טוב אשר לא־מלאת וברת חצובים
- 12 פן־תשכח את־יהוה אשר הוציאך מארץ מצרים מבית עבדים:
השמר לך
- 13 את־יהוה אלהיך תירא ואתו תעבד ובשמו תשבע:
- 14 תלכון אחרי אלהים אחרים מאלהי העמים אשר סביבותיכם:
לא
- 15 אפי־יהוה אלהיך בך והשמידך מעל פני האדמה:
כי אל קנא יהוה אלהיך בקרבך פן־יחרה
- 16 לא תנסו את־יהוה אלהיכם כאשר נסיתם במסה:
- 17 תשמרון את־מצוות יהוה אלהיכם ועדתיו וחקיו אשר צוה:
שמור
- 18 לך ובאת וירשת את־הארץ הטבה אשר־נשבע יהוה לא־בתיך:
ועשית הישר והטוב בעיני יהוה למען ייטב
- 19 להדף את־כל־אי־בין מפניך כאשר דבר יהוה:
- 20 העדת והחקים והמשפטים אשר צוה יהוה אלהינו אתכם:
כי־ישאלך בנך מחר לאמר מה
- 7 Impress them upon your children. Recite them when you stay at home and when you are away, when you lie down and when you get up.
- 8 Bind them as a sign on your hand and let them serve as a symbol*symbol Others “frontlet”; cf. Exod. 13.16. on your forehead;*on your forehead Lit. “between your eyes”; cf. Exod. 13.9.
- 9 inscribe them on the doorposts of your house and on your gates.
- 10 When your God יהוה brings you into the land that was sworn to your fathers Abraham, Isaac, and Jacob, to be assigned to you—great and flourishing cities that you did not build,
- 11 houses full of all good things that you did not fill, hewn cisterns that you did not hew, vineyards and olive groves that you did not plant—and you eat your fill,
- 12 take heed that you do not forget יהוה who freed you from the land of Egypt, the house of bondage.
- 13 Revere only your God יהוה and worship [God] alone, and swear only by God’s name.
- 14 Do not follow other gods, any gods of the peoples about you—
- 15 for your God יהוה in your midst is an impassioned God—lest the anger of your God יהוה blaze forth against you, wiping you off the face of the earth.
- 16 Do not try your God יהוה, as you did at Massah.*as you did at Massah Cf. Exod. 17.1–7.
- 17 Be sure to keep the commandments, decrees, and laws that your God יהוה has enjoined upon you.
- 18 Do what is right and good in the sight of יהוה, that it may go well with you and that you may be able to possess the good land that your God יהוה promised on oath to your fathers,
- 19 and that all your enemies may be driven out before you, as יהוה has spoken.
- 20 When, in time to come, your children ask you, “What mean the decrees, laws, and rules that our God יהוה has enjoined upon you?”*you Septuagint and rabbinic quotations read “us.”

- 21 היינו לפרעה במצרים ויציאנו יהוה ממצרים ביד חזקה: ואמרתי לבנך עבדים
you shall say to your children, "We were slaves to Pharaoh in Egypt and הוהי freed us from Egypt with a mighty hand.
- 22 ומפתים גדלים ורעים | במצרים בפרעה ובכל ביתו לעינינו: ויתן יהוה אותה
wrought before our eyes marvelous and destructive signs and portents in Egypt, against Pharaoh and all his household;
- 23 למען הביא אתנו לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבותינו: ואותנו הוציא משם
and us [God] freed from there, in order to take us and give us the land promised on oath to our fathers.
- 24 את יהוה אלהינו לטוב לנו כל הימים לחיתנו כהיום הזה: ויצונו יהוה לעשות את כל החקים האלה ליראה
Then הוהי commanded us to observe all these laws, to revere our God הוהי, for our lasting good and for our survival, as is now the case.
- 25 את כל המצוה הזאת לפני יהוה אלהינו כאשר צונו: וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות
It will be therefore to our merit before our God הוהי to observe faithfully this whole Instruction, as [God] has commanded us."

7

- 1 והפרזי והחזי והיבוס שבעה גוים רבים ועצומים ממך: ונשל גוים רבים | מפניך החזי והגרשזי והאמלי והכנעני כי יביאך יהוה אליהם. אלה הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה
1 When your God הוהי brings you to the land that you are about to enter and possess, and [God] dislodges many nations before you—the Hittites, Girgashites, Amorites, Canaanites, Perizzites, Hivites, and Jebusites, seven nations much larger than you—
- 2 והכיתם הקרם תחרים אתם לא תכלת להם ברית ולא תחנם: ונתנם יהוה אליהם לפניהם
2 and your God הוהי delivers them to you and you defeat them, you must doom them to destruction: grant them no terms and give them no quarter.
- 3 ולא תתחתן בם בתך לא תתן לבנו ובתו לא תתקח לבנה:
3 You shall not intermarry with them: do not give your daughters to their sons or take their daughters for your sons.
- 4 ועבדו אלהים אחרים וחרה אף יהוה בכם והשמידך מהר: כי יסיר את בנך מאחרי
4 For they will turn your children away from Me to worship other gods, and הוהי's anger will blaze forth against you, promptly wiping you out.
- 5 ומצבתם תשברו ואשירהם תגדעו ופסיליהם תשרפון באש: כי אם כה תעשו להם מזבחתיהם תחצו
5 Instead, this is what you shall do to them: you shall tear down their altars, smash their pillars, cut down their sacred posts, and consign their images to the fire.
- 6 להיות לו לעם סגלה מכל העמים אשר עלי פני האדמה: כי עם קדוש אתה ליהוה אלהיך בך בחר | יהוה אלהיך
6 For you are a people consecrated to your God הוהי: of all the peoples on earth your God הוהי chose you to be God's treasured people.
- 7 חשק יהוה בכם ויבחר בכם כי אתם המעט מכל העמים: לא מרבכם מכל העמים
7 It is not because you are the most numerous of peoples that הוהי grew attached to you and chose you—indeed, you are the smallest of peoples;

אֶתְכֶם בְּיַד חֲזָקָה וַיַּפְדֶּךָ מִבֵּית עַבְדִּים מִיַּד פַּרְעֹה מִלְךְ-מִצְרַיִם:
וּמִשְׁמֶרְךָ אֶת־הַשְּׂבָעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם הוֹצִיא יְהוָה
כִּי מֵאֵהָבֶת יְהוָה אֶתְכֶם

8 but it was because הוהי favored you and kept the oath made to your fathers that הוהי freed you with a mighty hand and rescued you from the house of bondage, from the power of Pharaoh king of Egypt.

שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֲסֵד לְאַהֲבָיו וְלִשְׁמֵרֵי מִצְוֹתָיו לְאֵלֶיךָ הוֹרֵ:
וַיִּדְעֶתָ כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא הָאֱלֹהִים הָאֵל הַנָּאֻמָּן

9 Know, therefore, that only your God הוהי is God, the steadfast God who keeps the divine covenant faithfully to the thousandth generation of those who love [God] and keep the divine commandments,

לְשׁוֹנָיו אֶל־פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ לֹא יֵאָחֵז לְשׁוֹנָיו אֶל־פָּנָיו יִשְׁלֹם־לוֹ:
וּמִשְׁלָם

10 but who instantly requites with destruction those who reject [God]—never slow with those who reject, but requiting them instantly.

וְאֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אֶנִּי מְצַוְךָ הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם:
וּשְׁמַרְתָּ אֶת־הַמִּצְוָה

11 Therefore, observe faithfully the Instruction—the laws and the rules—with which I charge you today.